

Література:

1. Крисоватий А. І. Адміністрування податків в Україні: організація та напрями трансформації / А. І. Крисоватий, Т. Л. Томнюк. – Тернопіль : ВЦП “Екон. думка ТНЕУ”, 2012. – 212 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI, зі змінами та доповненнями від 01.04.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Вікторія Остафійчук

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: канд. екон. наук., доцент Луцик А. І.

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

Податок на доходи фізичних осіб в усіх країнах світу характеризується найбільшою кількістю платників. Впливаючи на фінансовий та матеріальний стан людини даний податок завжди буде актуальний для дослідження. Особливої уваги потребує дослідження даного податку в умовах затяжної економічної кризи.

Дослідження різних особливостей оподаткування доходів фізичних осіб зустрічається у наукових працях З. С. Варналія, О. Д. Данілова, Т. І. Єфименко, А. І. Крисоватого, П. В. Мельника, І. В. Педь, Л. А. Тарангул, С.І. Юрія та інших науковців. Актуальна проблематика низької купівельної спроможності національної валюти, а також невисоких показників заробітної плати зумовлюють потребу подальшого наукового пошуку можливостей збільшення реальних доходів за рахунок вдосконалення податку на доходи фізичних осіб.

За період від початку незалежності до 2016 року податок на доходи фізичних осіб неодноразово змінювався та реформувався. Змінам піддавалась як сама назва – прибутковий податок з громадян та податок на доходи фізичних осіб, так і законодавчі документи Декрет Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року та Податковий кодекс України, який був прийнятий у 2010 році. Суттєво впливали на соціальне становище громадян та фіскальні ресурси держави і принципи визначення ставок оподаткування (прогресивна шкала оподаткування до 2004 року та пропорційна зараз), а також самі їх розміри.[1]

Трансформаційні процеси, які відбуваються нині у вітчизняній економіці, спонукають до оптимізації чинного механізму вітчизняної системи оподаткування доходів фізичних осіб. У багатьох країнах податок на доходи фізичних осіб вводився у зв'язку з фіскальними потребами держав під час війн. Але наприкінці 20-х років ХХ ст. прибутковий податок перетворився в суттєве джерело податкових надходжень більшості розвинутих країн світу. На відміну від більшості розвинутих країн Україна не відноситься до країн у яких цей податок займає ключову роль у формуванні фіскальних ресурсів. Хоча по розміру реальних податкових надходжень він переважає інші податки, але нашій країні не властива ситуація, яка характеризується повним переважанням податку на доходи фізичних осіб над такими податками як податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств.

Країни Європейського Союзу в межах реформи податкової системи та системи соціальних відрахувань створюють умови для поступового скорочення рівня безробіття та підвищення рівня активності населення. Політикою соціальних відрахувань, продовжуючи напрям реформ, було збільшено соціальні відрахування, з одночасним створенням широких податкових умов стосовно скорочення числа людей, що отримують низьку заробітну плату. Водночас політика реформ розвитку заробітної плати проводиться в країнах ЄС з урахуванням відповідності розвитку продуктивності праці, оскільки збільшення заробітної плати без певного підвищення продуктивності праці загрожує стабільності ринку. [2]

Починаючи з 2 грудня 2010 року був затверджений основний законодавчий документ податкової системи - Податковий Кодекс України (ПКУ), який набрав чинності 1 січня 2011

року. Було визначено дві ставки податку на доходи фізичних 15% та 17%. З 1 січня 2016 року діє єдина пропорційна ставка з доходів отриманих у вигляді заробітної плати – 18%. Перехід до пропорційної системи оподаткування не свідчить про намагання уряду вирішити проблеми безробіття за рахунок податку на доходи фізичних осіб. Згідно законів ринку під категорію ймовірних безробітних потрапляють люди з низьким рівнем доходу, які не мають достатніх заощаджень для інвестицій та нового заробітку. Тому у цьому аспекті, для вирішення проблеми безробіття необхідним є запровадження зниженої ставки податку для категорій осіб з низьким рівнем доходу. Цьому може сприяти реальна, а не номінальна прогресія ставок податку на доходи фізичних осіб. Звичайно для вирішення соціальних проблем та проблем безробіття перегляду потребує і розмір встановленої мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму.

При вдосконаленні системи оподаткування доходів фізичних осіб Україні слід застосовувати досвід більшості країн світу, де діють як високі, так і низькі ставки оподаткування. А наявність великої кількості пільг, знижок, гнучкість їх застосування, наявність можливості вибору різних варіантів оподаткування дає змогу знизити податковий тягар на громадян.

Література:

1. Литвиненко Я. В. Удосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні / Я. В. Литвиненко // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Економіка. - 2012. - Вип. 19. - С. 49-51.

2. Лобода Н.О. Податковий кодекс України і оподаткування доходів фізичних осіб: контекстуальний аналіз [Електронний ресурс] / Н. О. Лобода. // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2013. - Вип. 10(1). - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10\(1\)_43](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(1)_43)

Іван Павлишин

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: кан. екон. наук, ст. викладач Дмитрів В.І.

АДАПТАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СТАНОВЛЕННЯ

Враховуючи загальносвітову тенденцію гармонізації податкових систем різних країн та потенційну можливість інтеграції України у світову економічну спільноту, питання реформування податкового законодавства згідно принципів, прийнятих країнами з ринковою економікою, повинні опрацьовуватися вже сьогодні. Україна перебуває на етапі формування ринкових відносин та створення конкурентоспроможної моделі податкової системи. Саме тому розкриття набутого позитивного практичного досвіду зарубіжних країн і теоретичних знань зарубіжних економістів у сфері оподаткування буде сприяти покращенню макро- і мікроекономічної ситуації в нашій країні. Все це дає підстави вважати, що питання можливості адаптації зарубіжного досвіду у процесі реформування системи оподаткування України є надзвичайно актуальним.

Питанню реформування податкової системи України та залученню позитивного світового досвіду в цій сфері присвячено багато робіт вітчизняних фахівців-економістів. Зокрема необхідно відмітити праці В. Андрущенка, Г. Василевської, В. Валігури, В. Гейця, Т. Демків, А. Крисоватого, І. Луніної, А. Соколовської, Л. Тимченко, В. Федосова, А. Чуприної.

Саме тому податкова система України завжди була і залишається в центрі уваги законодавців, які неодноразово переглядали та вдосконалювали її. Проте вітчизняна податкова система залишається однією з найменш сприятливих як для ведення та розвитку бізнесу, так і для повсякденного життя населення. Зокрема, характеризуючи чинну